

УДК 378.14:37.02:81'243

А. М. Щаблева

**ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ
ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ**

Постійне підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу є одним з пріоритетних напрямів державної політики щодо її розвитку, які зазначені в Національній доктрині розвитку освіти. В умовах європейської інтеграції особливого значення набуває проблема забезпечення якості викладання іноземних мов у вітчизняних ВНЗ, оскільки саме володіння іноземними мовами сприяє не тільки соціальній, але й професійній мобільності студентів. Саме тому на сучасному етапі питання забезпечення якості викладання іноземної мови у ВНЗ України, є надзвичайно актуальним.

Незважаючи на те, що проблемами якості вищої освіти в Україні займалися багато вчених (В. Зінченко, О. Савченко, М. Кісіль, К. Корсак, І. Бабин, Л. Леві, Н. Селезньова, М. Гриценко, Р. Кубанов та ін.), усе ж основні поняття та терміни проблеми забезпечення якості викладання іноземної мови у ВНЗ в науковій літературі висвітлені ще не достатньо.

Мета статті полягає в проведенні аналізу розуміння понять «якість освіти», «якість вищої освіти», «забезпечення якості вищої освіти», «якість викладання», «забезпечення якості викладання іноземної мови» сучасною педагогічною наукою, розгляді сучасних стандартів якості вищої освіти та викладання іноземної мови зокрема в національному, європейському та міжнародному освітньому просторі, виявленні основ забезпечення якості викладання іноземної мови у ВНЗ.

Аналіз наукової літератури щодо визначення поняття «якість освіти» показує, що існує дуже багато підходів до його тлумачення.

Спробу систематизувати різні підходи було зроблено в дослідженні О. Чемерис, Н. Сидорчук. Вони наголошують на тому, що вивчення різних підходів дає можливість стверджувати, що «якість освіти» розглядається:

- як політична категорія – акумулює засади освітньої політики держави на певному етапі її розвитку й головні стратегічні лінії розвитку національної системи освіти в контексті світових тенденцій;
- як соціальна категорія – відображає суспільні ідеали освіченості та окреслює загальну мету освіти, законодавчо визначені й нормативно закріплені в державних стандартах освіти;
- як категорія управління – визначає стратегії впливу на певні показники функціонування системи освіти й вибирає можливі напрями її змін та розвитку;

- як педагогічна категорія – є квінтесенцією: сутності поняття, процедур діагностування, аналізу явищ і властивостей суб'єктів освітнього процесу, при умові відповідності особистісної і суспільної мети освіти; політичної стратегії її розвитку в контексті вітчизняних і світових тенденцій; закономірностей менеджменту освіти на всіх її рівнях управління – державному, регіональному, муніципальному, інституційному (локальному), особистісному тощо [1].

Наукова література неодноразово посилається на різні компоненти освітньої якості, які були враховані до тлумачення поняття якості в освіті. До таких компонентів автори «Концепт якості в освіті: огляд «міжнародної» літератури до концепту якості в освіті» відносять: результативність (Effectiveness), ефективність (Efficiency), рівність (рівноправність) (Equality), актуальність, корисність (Relevance), стійкість (стабільність) (Sustainability). Автори стверджують, що ці компоненти часто конфліктують один з одним, так що дії щодо поліпшення одного компоненту можуть мати негативний вплив на інший. Наприклад, спроби збільшити рівноправність системи можуть суперечити питанням щодо її ефективності [2].

Саме ці п'ять компонентів якості можуть слугувати основою для аналізу якості освітніх інновацій, спрямовані на будь-який аспект системи освіти [там само].

Н. Селезньова розкриває поняття «якість вищої освіти» у широкому сенсі як збалансовану відповідність вищої освіти (як результату, як процесу, як освітньої системи) багатоманітним потребам, цілям, вимогам, нормам (стандартам), умовам. У вузькому сенсі якість вищої освіти визначається нею як «якість підготовки фахівців з вищою освітою» [3, с. 76].

У Законі України «Про вищу освіту» (ред. 2014 р.) зазначено, що якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти. Також в законі визначено, що якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань [4].

Якістю вищої освіти в Україні, як зазначається в постанові про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), повинно займатися НАЗЯВО, яке «щороку готує та оприлюднює доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства, звіт про власну діяльність, формує пропозиції щодо законодавчого забезпечення якості вищої освіти та направляє зазначені документи Верховній Раді України, Президентові України, Кабінетові Міністрів України та вищим навчальним закладам для їх обговорення та належного реагування»[5].

У той же час в європейському просторі питаннями якості вищої освіти займаються такі організації, як Європейська асоціація забезпечення

якості вищої освіти (ENQA), Європейський союз студентів (ESU), Асоціація університетів Європи (EUA), Європейська асоціація закладів вищої освіти (EURASHE). «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ESG) були прийняті у 2005 році міністрами, які відповідають за вищу освіту, на пропозицію, підготовлену вищезазначеними організаціями. ESG мають такі цілі:

- встановлюють спільні рамки щодо систем забезпечення якості для навчання і викладання на європейському, національному та інституційному рівні;
- уможливають забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти у Європейському просторі вищої освіти;
- підтримують взаємну довіру, таким чином сприяючи визнанню та мобільності у межах та поза національних кордонів;
- надають інформацію щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (ЕНЕА).

З 2005 року було досягнуто значного прогресу у забезпеченні якості, а також за іншими напрямками дій Болонського процесу, такими як рамки кваліфікації, визнання кваліфікацій і сприяння використанню результатів навчання, які впливають на зміну парадигми у напрямі студентоцентрованого навчання і викладання. Враховуючи ці змінні обставини, у 2012 році Комюніке міністрів закликала Групу Е4 (ENQA, ESU, EUA, EURASHE) спільно з Міжнародною освітою (EI), Конфедерацією європейського бізнесу «БІЗНЕСЄВРОПА» та Європейським реєстром забезпечення якості вищої освіти (EQAR) підготувати початкову пропозицію для оновлених ESG, «щоб зробити їх більш зрозумілими, прикладними та корисними, включаючи їх сферу дії» [6].

Оновлення передбачило низку консультацій, у яких взяли участь як ключові організації стейкхолдерів, так і міністерства. Координаційна група (SG) ретельно проаналізувала і дуже серйозно поставилася до великого масиву коментарів, пропозицій і рекомендацій. Вони відображені у підсумковій версії ESG (2015 р.). Крім того, пропозиція також відображає консенсус між усіма залученими організаціями щодо шляхів сприяння забезпеченню якості у Європейському просторі вищої освіти і, як така, забезпечує міцну основу для її успішної імплементації.

Оновлені ESG складаються із трьох частин:

- 1) стандарти та рекомендації щодо внутрішнього забезпечення якості;
- 2) стандарти та рекомендації щодо зовнішнього забезпечення якості;
- 3) стандарти та рекомендації щодо агенств забезпечення якості [там само].

У науковій літературі існує певна розбіжність в розумінні поняття «забезпечення якості». ENQA в 2006 році проводила воркшоп, темою якого була «Термінологія забезпечення якості: по відношенню до

спільних європейських цінностей?» [7]. У ході цієї зустрічі представники широкого кола установ, що представляли 16 різних країн і щонайменше 12 різних мов, були зосереджені переважно на використанні англійської мови як «посередницької» для Європейської спільноти по забезпеченню якості. Дискусії були структуровані навколо чотирьох груп або «кластерів» слів. Ми розглянемо більш детально групу А, до якої були віднесені такі англійські слова та словосполучення як: QUALITY (якість), STANDARDS (стандарти якості), QUALITY ASSURANCE (забезпечення якості), QUALITY CONTROL (контроль якості), ACCOUNTABILITY (звітність), ENHANCEMENT (покращення), IMPROVEMENT (покращення), адже саме ці терміни допомагають більш повніше розкрити в чому полягає процес забезпечення якості.

У процесі обговорення була проведена відмінність між абсолютним визначенням якості – що дозволило б ранжирування результати за шкалою – і відносно визначення якості, яке включає в себе оцінку відповідно до встановленого стандарту. З'ясувалося, що використання слова «STANDARDS» було відкрите для широкого кола інтерпретацій в різних мовах. У Великобританії слово відноситься до рівня досягнення виміряного відносно вихідної точки. У Франції та Німеччині його переклад використовується для позначення середнього показника або норми. Слово «CRITERION» було запропоноване за аналогією зі стандартом, хоча зрозуміло, що це не було загальноприйнятим. Щодо ESG «критерії» були інтерпретовані авторами в значенні «PRINCIPLES» для дотримання, а не для того, щоб щось було виміряне відносно.

«QUALITY ASSURANCE» – термін, запозичений в галузь вищої освіти зі світу бізнесу (і переважно з сектора виробництва) як споріднений термін «QUALITY CONTROL». У Франції «QUALITY MANAGEMENT» часто використовувалися замість «QUALITY ASSURANCE» в перекладі ESG, з метою прищеплення почуття відповідальності перед вченими за управління їх якістю.

Обговорення питання щодо «ACCOUNTABILITY» показав, що визначення слова залежить від відповіді на запитання «підзвітний кому?». Вищий навчальний заклад фінансово підзвітний джерелам фінансування, студентам і широкій громадськості як «споживачам» вищої освіти та її продукції (випускникам), уряду, який часто є замовником (і спонсором), а також науковій спільноті.

«ENHANCEMENT» і «IMPROVEMENT» мають дуже схожі словникові визначення в англійській мові, а також в інших європейських мовах, тому часто використовуються взаємозаміно як синоніми [там само].

Отже, забезпечення якості вищої освіти включає в себе контроль діяльності вищого навчального закладу, який спрямований на відповідність цієї діяльності певним стандартам, на покращення його функціонування через визначення результатів роботи ВНЗ.

Найвпливовішою організацією зі стандартизації є Міжнародна організація зі стандартизації (англ. International Organization for Standardization, ISO). Стандарти ISO 9001 установлюють вимоги до системи управління якістю для випадків, коли організація має продемонструвати свою спроможність поставляти продукцію, що відповідає вимогам замовників і застосовних регламентів, а також прагне підвищувати задоволеність замовників. Настанови щодо застосування ISO 9001:2000 у сфері освіти введено вперше 01.01.2008. [8].

Уважаємо за необхідне також уточнити термінологічний зміст поняття «якість викладання». Для цього погоджуємося з думкою Ф. Хеїуорта про те, що «викладання є (або може бути) імпровізованим та креативним, воно має справу з фундаментальними проблемами особистої і культурної ідентичності та міжособистими стосунками, успіх в навчальних досягненнях може бути життєвизначеним. Це не ті цілі, які легко визначити в рамках продуктивності та ефективності» [9].

Відомо, що викладання це – «діяльність учителя в процесі навчання» [10]. Тоді як «якість як педагогічна категорія» – це діагностування, аналізу явищ і властивостей суб'єктів освітнього процесу, при умові відповідності особистісної і суспільної мети освіти, політичної стратегії її розвитку в контексті вітчизняних і світових тенденцій, закономірностей менеджменту освіти на всіх її рівнях управління – державному, регіональному, муніципальному, інституційному (локальному), особистісному тощо [1].

Отже, поняття «якість викладання» ми визначаємо як діагностування та аналіз діяльності вчителя в процесі навчання, результати яких повинні відповідати особистісної і суспільної мети освіти, політичної стратегії її розвитку в контексті вітчизняних і світових тенденцій, закономірностей менеджменту освіти на всіх її рівнях управління. Як бачимо, якість викладання пов'язана з виявленням результатів діяльності вчителя та їх відповідність певним «стандартам».

«Концепти Quality Assurance (QA), Quality Control (QC), Total Quality Management (TQM) виникли в промислових контекстах приблизно протягом Другої Світової війни, де надійне виробництво озброєння і літаків було головним завданням. Шляхи зменшення дефектів були розроблені на основі систематичного вивчення проектування виробничих процесів і контролю якості. Ці методи були покращені в післявоєнний ренесанс японської промисловості, поширилися в загальному використанні в промисловості та були збільшені до сфери послуг...» [11], «...потім до державних установ, включаючи школи, університети та до конкретних сфер, таких як вивчення мов» [9].

Одними з найуспішніших, хто спробував застосувати принципи QA, QC, TQM до вивчення та викладання мов, були П. Браун та Ф. Хеїуорт. В своєму *A User Guide for Quality Assurance and Quality Control* [11] вони провели відмінність між QA та QC, де під QA мається

на увазі ті системи та механізми, які застосовуються для того щоб забезпечити досягнення та дотримання якості – «перед» та «під час» роботи; під QC вони розуміють перевірки, моніторинг та інспекції, які забезпечують те, що система якості має місце та працює належним чином до узгоджених специфікацій – «після» роботи. В TQM вони провели відмінність між техніками застосованими для встановлення якості та людьми, які повинні їх використовувати. Якість повинна бути забезпечена як технічно, так і людяно.

Автори також наголошують на тому, що забезпечення якості в сфері послуг, до якої відноситься викладання, є центральним, і може бути досягнуто тільки за рахунок суворого розвитку концепції виправдання очікувань клієнтів, які *повинні* бути виконані або перевиконані.

Проекти сучасних мов Ради Європи, в яких брали участь в тому числі і П Браун та Ф. Хеіурт, внесли значний вклад до концепту клієнта і супутній аналіз його / її потреб, який є центральним для розробки мовних навчальних програм.

Автори стверджують, що існує певна аналогія між принципами управління якістю в промисловому виробництві, сферою послуг та галуззю вивчення та викладання мови. «Виробничий цикл» діяльності викладання мови включає розробку компонентів, впровадження процесів та оцінювання результатів, один із засобів досягнення узгодженості та прозорості це розглядати їх в цих термінах.

Розроблений для Європейської комісії «Довідник якості для оцінювання та розробки програм та матеріалів з вивчення та викладання мови» (*A Quality Guide for the Evaluation and Design of Language Learning and teaching Programmes and Materials*) Ласньє, Морфельд, Норт, Борнето та Лотар зобразили цей процес таким чином (рис. 1) [там само]:

Рис. 1 «Виробничий цикл» діяльності викладання мови

До «принципів якості» автори довіднику віднесли: доречність, прозорість, надійність, привабливість, гнучкість, участь, ефективність, соціалізація. Наведемо приклад застосування принципу соціалізації в розробці програм та матеріалів з викладання англійської мови за професійним спрямуванням: *introducing oneself, greeting / replying to a*

greeting, agreeing / disagreeing, asking for information, asking for clarification, asking for / expressing opinions, giving examples, asking for repetition, inviting etc.

Процес якості П. Меннісс розглядає наступним чином (рис. 2) [11]:

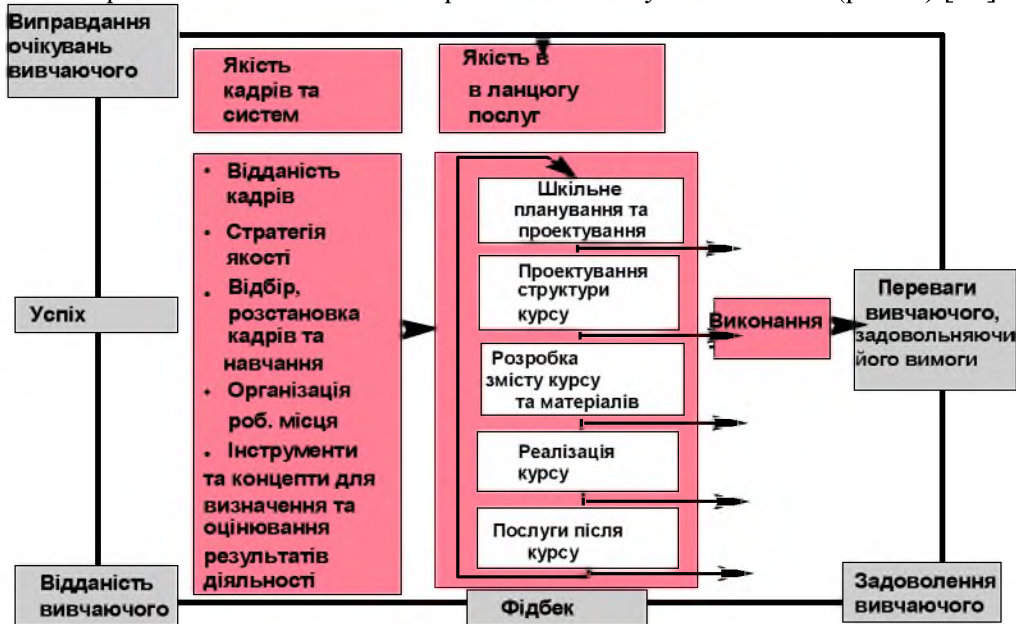

Рис. 2 Процес забезпечення якості викладання мови за П. Менніссом

Виходячи з цієї таблиці, ми бачимо, що ключове місце в процесі якості займає «якість кадрів та систем», де до якості систем автор відносить такі показники, як «організація робочого місця» та «інструменти та концепти для визначення та оцінювання результатів». До якості кадрів автори відносять їх «відданість», «стратегію якості» та «відбір, розстановка кадрів та навчання».

Зупинимось більш детально на якості викладача або вчителя іноземної мови. На нашу думку, показники якості викладача іноземної мови можуть бути загальними та специфічними. До загальних ми можемо віднести такі якості, як: відповідність кваліфікації викладача займаній посаді, педагогічна майстерність, знання основ педагогіки та психології, педагогічний такт та ін. До специфічних якостей викладача іноземної мови ми можемо віднести такі вимоги, як: знання основ граматики, фонетики, лексикології, морфології мови, яку викладає; високий рівень володіння іноземною мовою; наявність міжнародних сертифікатів з підтвердження рівня володіння іноземною мовою; основ дидактики іноземної мови; участь у тренінгах, семінарах, воркшопах, літніх школах, підвищення викладацької майстерності іноземної мови, урахування потреб (особистих, навчальних, професійних) вивчаючого та ін.

Як бачимо, показники якості викладача іноземної мови, разом з якістю систем, впливають на якість в ланцюгу послуг, до яких

П. Меннісс відносить «шкільне планування та проектування», «проектування структури курсу», «розробку змісту курсу та матеріалів», «реалізація курсу» та «послуги після курсу». Реалізація всіх цих послуг призводить до «переваг вивчаючого, задовольняючи його вимоги», «задоволення вивчаючого», «фідбеку», «відданість вивчаючого», «успіху» та «виправдання очікувань вивчаючого».

Отже, забезпечення якості викладання іноземної мови – діагностування та аналіз діяльності викладача в процесі навчання іноземної мови, результати яких повинні бути спрямовані на задоволення вимог вивчаючого.

Говорячи про якість викладання іноземних мов, варто зазначити що існують національні, європейські та міжнародні стандарти до їх вивчення та викладання. В Україні, на жаль, не існує національного або державного стандарту з вивчення та викладання іноземних мов. Як і не існує єдиного стандарту професійної підготовки вчителів іноземних мов, як наприклад в Польщі (2004 р.). Всі стратегічні документи щодо вивчення іноземних мов у ВНЗ і не тільки, зорієнтовані на «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» [12]. Адже ці Рекомендації є «результатом більш ніж десятирічного дослідження, виконаного групою провідних фахівців у галузі прикладної лінгвістики, методики та педагогіки із 41 країни, які є членами Ради Європи» [12]. В Рекомендаціях міститься інформація щодо підходу, прийнятого у Рекомендаціях Ради Європи (РРЕ), рівнів володіння мовою, користування мовою, компетенцій користувача, процесів вивчення і викладання мови, завдань та їх ролі у навчанні мови, лінгвістичної диверсифікація і програми та контролю. РРЕ спрямовані на всіх, «хто працює в галузі професійної підготовки учителів, розробку навчальних планів і тестів, створення підручників та інших дидактичних засобів навчання» [там само].

Щодо міжнародних стандартів з викладання англійської мови ми можемо віднести кваліфікацію CELTA (Certificate in Teaching English to Speakers of Other Languages). Це практична кваліфікація з викладання англійської мови, яка дає кандидату необхідні знання, практичний досвід викладання та впевненість, що він готовий бути викладачем англійської мови як другої іноземної (ESL). Сертифікат CELTA, надається відділом ESOL Кембриджського університету, дозволяє успішним кандидатам працювати викладачами англійської мови у світових інституціях. CELTA підходить для випускників, котрі закінчили ВНЗ кілька років тому. Для людей, які змінюють кар'єру, або вчителів, які хочуть отримати офіційну кваліфікацію і подальшу кваліфікацію, таку як Delta [13]. З Delta (Diploma in Teaching English to Speakers of Other Languages) кандидати можуть поглибити свої знання і розуміння з викладання англійської мови. Ця кваліфікація дає навички та прийоми, які допоможуть йому протягом всієї кар'єри. Delta призначена для викладачів з досвідом роботи не менше одного року. Вона підходить для вчителів в будь-якому

контексті, працюючи з будь-якої віковою групою – молодими учнями, підлітками чи дорослим [14].

Підсумовуючи вищесказане, маємо підстави стверджувати, що до основ забезпечення якості викладання іноземної мови у ВНЗ можна віднести такі складові:

- 1) якісний викладач, який містить в собі особисті та професійні (загальні та специфічні) показники якості; його відданість (своїй роботі); його професійний розвиток;
- 2) стратегія якості;
- 3) розробка та планування якісних матеріалів (навчально-методичних, навчально-наукових);
- 4) вміння викладача організувати роботу на занятті, керуючись принципами якості;
- 5) якісне робоче місце (аудиторія для застосування інтерактивних, інформаційних та Інтернет технологій);
- 6) критерії оцінювання роботи вивчаючого, обов'язково з урахуванням самооцінювання;
- 7) орієнтація викладача на досягнення результатів вивчаючого;
- 8) задоволення вимог вивчаючого.

Отже, завдяки аналізу думки вітчизняних і зарубіжних вчених, вивченню нормативно-правових документів та заходів з питань якості освіти, ми поглибили основну засадничо-понятійну термінологію, яка характеризує проблему забезпечення якості викладання іноземної мови, виявили показники якості викладача іноземної мови та окреслили основи забезпечення якості викладання іноземної мови у ВНЗ. Перспективою подальшого дослідження бачимо у вивченні організаційно-педагогічних основ забезпечення якості викладання англійської мови за професійним спрямуванням у ВНЗ.

Список використаної літератури

1. **Чемерис О. А.** До проблем підвищення якості вищої освіти в контексті вимог європейського освітнього простору / О. А. Чемерис, Н. Г. Сидорчук // Проблеми підвищення якості освіти у контексті Євроінтеграційних процесів: досвід, інновації, перспективи: зб. наук.-метод. праць; за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. – С. 28–36.
2. **The Concept of Quality in Education: a Review of the 'International' Literature on the Concept of Quality in Education: Working Paper / EdQual.** – 2006. – № 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.edqual.org/publications/workingpaper/edqualwp3.pdf/at_download/file.pdf
3. **Селезнева Н. А.** Качество высшего образования: опыт системного исследования / Н. А. Селезнева // Оценка качества профессионального образования : доклад 5 мая 2001 ; под общ. ред. В. И. Байденко, Дж. Ван Занворта. – М. : Исследовательский центр проблем подготовки специалистов, 2001. – С. 76–114.
4. **Закон** України

«Про вищу освіту», 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> **5. Постанова** про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/244-2015-%D0%BF> **6. Стандарти** і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К. : ТОВ «ЦС», 2015. – 32 с **7. Terminology** of quality assurance: towards shared European values? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.enqa.eu/indirme/papers-and-reports/occasional-papers/terminology_v01.pdf **8. ISO/IWA 2:2007.** Системи управління якістю. Настанови щодо застосування ISO 9001:2000 у сфері освіти : (IWA 2: 2003, IDT) : ДСТУ IWA-П 2:2007. **9. F. Heyworth** Applications of quality management in language education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://journals.cambridge.org/abstract_S0261444813000025 **10. Фіцула М. М.** Педагогіка : посібник / М. М. Фіцула. – К. : Академія, 2000. – 544 с. **11. P. Brown, F. Heyworth** A User Guide for Quality Assurance and Quality Control European Association of Quality Language Services (EAQUALS). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Guide9917_Brown_Heyworth_EN.doc **12. Загальноєвропейські** Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с. **13. CELTA.** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cambridgeenglish.org/teaching-english/teaching-qualifications/celta/> **14. Delta** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cambridgeenglish.org/teaching-english/teaching-qualifications/delta/>

Щаблева А. М. Понятійно-термінологічний аналіз проблеми забезпечення якості викладання іноземної мови у ВНЗ

У статті уточнений термінологічний зміст понять «якість освіти», «якість вищої освіти», «якість викладання», «забезпечення якості вищої освіти», «забезпечення якості викладання іноземної мови». Також розглянуті сучасні стандарти якості вищої освіти та викладання іноземної мови зокрема в національному, європейському та міжнародному освітньому просторі. Наведені приклади застосування принципів Quality Assurance, Quality Control, Total Quality Management до вивчення та викладання мови. Проаналізовано процес забезпечення якості викладання іноземної мови. Зазначені загальні та специфічні показники якості викладача іноземної мови. Виокремлені основи забезпечення якості викладання іноземної мови у ВНЗ.

Ключові слова: якість освіти, якість вищої освіти, якість викладання, забезпечення якості викладання іноземної мови.

Щаблева А. М. Понятийно-терминологический анализ проблемы обеспечения качества преподавания иностранного языка в ВУЗ

В статье уточняется терминологический смысл понятий «качество образования», «качество высшего образования», «качество преподавания», «обеспечение качества преподавания иностранного языка». Также рассматриваются современные стандарты качества высшего образования и преподавания иностранного языка в частности в национальном, европейском и международном образовательном пространстве. Приведены примеры применения принципов Quality Assurance, Quality Control, Total Quality Management к изучению и преподаванию языка. Проанализирован процесс обеспечения качества преподавания иностранного языка. Указаны общие и специфические показатели качества преподавателя иностранного языка. Выделены основы обеспечения качества преподавания иностранного языка в ВУЗ.

Ключевые слова: качество образования, качество высшего образования, качество преподавания, обеспечение качества преподавания иностранного языка.

Shchableva A. Conceptual and Terminological Analysis of the Quality Assurance Problem of Foreign Language Teaching at HEI

The article is about conceptual and terminological analysis of the problem of quality assurance of foreign language teaching at HEI. The aims of the research are to analyze the understanding of key concepts and terms of the problem of quality assurance of foreign language teaching at HEI; to consider the modern standards of quality in higher education and teaching of foreign language in particular; to identify the foundations of the quality assurance of foreign language teaching. The article is addressed to scientists, graduate and post-graduate students, students studying the problem of quality assurance at HEI.

In the article it is analyzed the main conceptual terminology characterizing the problem of quality assurance of foreign language teaching at HEI. Such terms as “quality assurance of higher education”, “teaching quality”, “quality assurance of foreign language teaching” were modified and improved. Also, modern standards of quality in higher education and the teaching of foreign language in particular were considered in the national, European and international educational space. Examples of applying the principles of Quality Assurance, Quality Control, Total Quality Management to the learning and teaching of languages were given. The process of quality assurance of foreign language teaching was analyzed. The general and specific indicators of a teacher of foreign language were mentioned. The foundations of the quality assurance of foreign language teaching at HEI were singled out.

Key words: education quality, higher education quality, teaching quality, quality assurance of teaching, quality assurance of foreign language teaching

Стаття надійшла до редакції 25.01.2017 р.

Прийнято до друку 24.02.2017 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Караман О. Л.